

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 23

Засновано у 2003 році

Рівне – 2024

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства. Вип. 23 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2024. 157 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Чміль Г.П. – доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, директор Інституту культурології Національної академії мистецтв України (голова редколегії)

Афоніна О.С. – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв;

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)

Випих-Гавронська А. – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)

Єфіменко А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор, Український Вільний університет (Мюнхен, Німеччина)

Кравченко Л.М. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри культурології Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка

Курдина Ю.М. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії, музеєзнавства і культурної спадщини, Національний університет «Львівська політехніка»

Петрова І.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля, Київський національний університет культури і мистецтв

Петренко О.Б. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з інноваційної діяльності і міжнародного співробітництва РДГУ

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Я. Франка

Сабадаш Ю.С. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології, Маріупольський державний університет (Київ)

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор, професор кафедри музейного менеджменту, Київський національний університет культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE): ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується: Index Copernicus (Польща), Google Scholar, Cosmos (США) та Research Gate, Research Bible (Німеччина); CEEOL; Cite factor; European Reference Index for the Humanities (ERIH), Збірник поданий також на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України».

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкуються за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 12 від 5 грудня 2024 р.).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

evoking a wide range of emotions in the viewer. The research is based on an analysis of scientific works on the psychology of color perception, as well as on specific examples from the works of contemporary artists. The key aspects of using color in art to achieve emotional resonance are highlighted, and the cultural and historical features of color perception are also considered.

Key words: color, emotions, art, artistic expression, psychology of perception, color symbolism, artist-viewer interaction.

Надійшла до редакції 1.12.2024 року.

УДК 477.51.11

МИКОЛА БЕНДЮК : ХУДОЖНИК-РЕСТАВРАТОР ТА ЙОГО ВНЕСОК У РЕСТАВРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ РІВНЕНЩИНИ

Любов Крайлюк – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0000-0001-6232-7533>
krajluk65@ukr.net

Олена Саванчук – здобувачка освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне.
<https://orcid.org/0009-0004-5826-0726>
olenausuk33@gmail.com

Розглянуто реставраційну діяльність Миколи Бендюка – відомого регіонального художника і реставратора Рівненщини. Досліджено його внесок у збереження культурної спадщини регіону, проаналізовано методи роботи та результати реставраційних проектів. Особливу увагу приділено відновленню сакрального мистецтва, яке становить важливу частину культурної ідентичності Рівненщини. Відрестаровані твори автора зберігаються нині у багатьох музейних осередках регіону.

Ключові слова: Микола Бендюк, художник-реставратор, культурна спадщина, реставрація, Рівненщина, сакральне мистецтво, збереження пам'яток.

Постановка проблеми. Збереження культурної спадщини є актуальним завданням, особливо у контексті руйнівного впливу часу, недбалого ставлення до пам'яток та наслідків воєнних дій. Рівненщина має багатий історико-культурний спадок, зокрема, сакральне мистецтво, що потребує професійної реставрації. У цьому контексті діяльність Миколи Бендюка як реставратора є важливою частиною цього процесу, проте його внесок та багатогранна діяльність залишається недостатньо висвітленою у сучасній науковій літературі. Це ускладнює розуміння його впливу на розвиток мистецтва, краєзнавства та збереження культурної ідентичності регіону.

Аналіз досліджень тематики і публікацій. Роботи, присвячені діяльності М. Бендюка, здебільшого з'являлися у форматі локальних публікацій, виставкових каталогів та інтерв'ю, присвячених культурній спадщині Рівненщини. Особливу увагу в них приділено відновленню сакральних об'єктів – ікон, фресок, архітектурних елементів храмів. Проте наукових робіт із системним аналізом його внеску в реставрацію поки що бракує, що й обумовлює потребу у вивченні його діяльності. Хоча непоодинокі розвідки час від часу з'являються у регіональних виданнях.

Так, у статті О. Августюк [1] розглядається багата спадщина народної іконописної традиції Волині XVIII-XIX століть на прикладі творів невідомих народних майстрів, зібраних чи придбаних у Клубі колекціонерів Києва та в так званих «антикварщиків», тобто базарних перекупників і відрестаровані цим колекціонером та фахівцем із реставрації. У цьому дослідженні подано опис лише невеликої частини образів зі збірки ікон М. Бендюка [6], написаних пензлем народних майстрів, імена яких, на жаль, не відомі.

Метою цієї статті є дослідження реставраційної діяльності М. Бендюка, її методології та значення для збереження культурної спадщини та наукового життя Рівненщини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Микола Бендюк – уродженець Рівненщини, який з юних років проявляв інтерес до мистецтва та історії краю. Освіта та професійний шлях дозволили йому поєднати талант художника з краєзнавчими дослідженнями. Він не лише художник, але й професійний реставратор, що присвятив своє життя відновленню культурних пам'яток Рівненщини. Його глибоке розуміння історії та традицій українського мистецтва стало основою для його подальшої реставраційної роботи.

Нині М. Бендюк працює над відновленням сакрального мистецтва, реставруючи ікони, фрески та інші об'єкти української культури. Він зберігає автентичність творів, повертаючи їм первісний вигляд і значення.

Чимало професійно виконаних ним робіт дають підстави для твердження про те, що він є помітним

художником-реставратором, чия діяльність спрямована на збереження та відновлення історико-культурної спадщини Рівненщини. Його реставраційні проекти охоплюють широкий спектр об'єктів, включаючи сакральне мистецтво, яке має велике значення для формування культурної ідентичності регіону.

Одним із ключових напрямів діяльності М. Бендюка є реставрація старовинних ікон, зокрема тих, що зберігалися в дерев'яних храмах Полісся. Завдяки його роботі врятовано багато унікальних ікон, що перебували у критичному стані. Протягом 30-ти років власної професійної діяльності він реставрував понад тисячу ікон. Охарактеризуємо окремі з них.

1. Ікона святого Степана була першою, яку М. Бендюк реставрував. У процесі роботи над нею він відкрив дві історичні композиції: перший образ святого Степана і пізніше домальований Христос Пантократор. Відновлений образ знаходиться у храмі преподобного Федора Острозького, куди приїжджають віряни з усієї України [10].

2. Ікона «Христос – Виноградна Лоза» (XVIII ст.). Над цією складною роботою реставратор працював протягом десяти років, знімаючи кілька шарів фарби щоб відновити оригінальне зображення. Ікона вважається унікальною завдяки символіці виноградної лози, що уособлює зв'язок між Христом і людством [9].

3. Ікона пророка Мойсея (XIX ст.). Під час реставрації художник виявив зображення пророка з рогами, відповідно до деяких тлумачень Старого Завіту. Ця робота була завершена менш ніж за два дні, але вимагала значних знань і майстерності [9].

Також до КЗ «Рівненський обласний краєзнавчий музей» після реставрації були повернуті унікальні ікони XVII–XVIII століть, які раніше також перебували в занедбаному стані. Їх відновлення допомогло зберегти частину сакральної спадщини для майбутніх поколінь [8]. При цьому реставратор використовує інноваційні підходи, поєднуючи традиційні методи з новітніми хімічними та фізичними дослідженнями. Прикладом чого є його реставрація хреста з черню (емаллю), де він відновив втрачений малюнок за допомогою спеціальних розчинів. Цей випадок став предметом статті, яка описує цей процес та його історичне значення [5].

Роботи М. Бендюка не лише відновлюють первісну красу ікон, а й дозволяють краще зрозуміти культурну спадщину регіону, підкреслюючи важливість збереження сакрального мистецтва.

Митець відновив численні настінні розписи в церквах Рівненщини, зокрема фрески, які зображають сцени з Біблії та християнських житій. Йдеться, зокрема про такі з них:

1. Церква в Дорогобужі (Рівненська обл.): Микола Бендюк працює над оцифруванням та підготовкою до реставрації храму, щоб відтворити його вигляд у різні історичні періоди. Цей проект включає дослідження та реконструкцію розписів, що відображають релігійні та культурні традиції кількох епох [7].

2. Межиріцький монастир: саме тут він відновлював розписи, пов'язані з образом «Межиріцької Богородиці», яка вважається чудотворною. Такі роботи зберігають сакральне значення храму для місцевих мешканців та паломників [4].

3. Інтер'єрні розписи XVI-XVII століть: М. Бендюк досліджував та реставрував стінні розписи, що використовувалися в інтер'єрах пивниць та храмів того періоду, зокрема в регіонах: Острозі та Меджибожі [2].

При цьому слід зазначити, що роботи М. Бендюка є не лише технічною реставрацією, а й відтворенням історичної автентичності, що допомагає зберегти культурну спадщину Рівненщини. Особливе місце у його специфічній творчості посідає дослідження та збереження дерев'яної сакральної архітектури Волині. У своїх наукових публікаціях М. Бендюк детально аналізував збереження та особливості архітектури дерев'яних храмів, зокрема на прикладі культових споруд XVI–XVIII ст.; при цьому він акцентував увагу на збереженні традиційного інтер'єру та технік оздоблення стінних розписів, зокрема в церквах Острога та околиць.

Реставратор брав участь у реставрації історичних храмів. Серед об'єктів, де він проводив реставраційні роботи або консультації, є дерев'яні церкви Рівненщини, що мають статус пам'яток культури різних ступенів. Особливу увагу він приділяв храмам зі старовинними розписами та унікальними архітектурними рішеннями, зокрема церквам, що знаходяться у селах Межиріч і Дермань.

Потрібно також відзначити, що реставратор займається вивченням і популяризацією унікальних рис поліського іконопису, його стилістики та технік. Авторитетні статті митця, присвячені культурній спадщині Рівненщини, зокрема особливостям народного мистецтва, сприяють збереженню національної ідентичності, а його дослідницька діяльність охоплює широке коло тем, пов'язаних із сакральним мистецтвом, традиційною архітектурою та реставраційною справою.

М. Бендюк активно займається й дослідженнями історії мистецтва, особливо в контексті сакрального живопису, історичних ікон та храмових розписів Рівненщини. Його роботи включають наукові публікації, виставки та конференції, присвячені культурній спадщині регіону. Ось кілька таких прикладів:

1. Дослідження іконографії святого Федора Острозького. У своїй роботі «Іконографія образу Святого Преподобного князя Федора Острозького» М. Бендюк вивчав розвиток цього образу в українському іконописі. Він акцентував увагу на історичних і культурних контекстах створення ікон із зображенням цього святого, значущого для Волині та всієї України [4; 2].

2. Віднайдення портретів князів Острозьких. У межах досліджень Острозького краю він виявив і проаналізував портрети князів Острозьких, які є частиною сакрального мистецтва та світської культури XVI-XVII ст. Ці портрети допомагають відновити уявлення про вигляд та роль князів у політичній та культурній історії України [2].

3. Сакральні розписи пивниць і храмів XVI-XVII ст. М. Бендюк досліджував унікальну техніку та тематику стінних розписів, які використовувалися як у культових спорудах, так і світських інтер'єрах. Його роботи сприяли розумінню впливу європейських художніх стилів на місцеві традиції [2].

4. Дослідження чудотворних ікон. Значна частина його досліджень присвячена вивченню чудотворних ікон, серед яких «Межиріцька Богородиця» та «Острозька Богородиця». Ці дослідження висвітлюють значення ікон як духовних символів та об'єктів мистецтва, їх походження та історичну долю [4]. Його стаття про розвиток золотарства на прикладі окладу ікони Богородиця Одигітрія» з Межиріцького монастиря стала частиною наукової конференції 2003 р. Також він публікував праці про історію князів Острозьких та специфіку сакральної символіки (про герби та сакральні хрести) [2, 3].

5. У рамках дослідження історії мистецтва та культури митець аналізує мистецькі особливості волинської ікони та пов'язані з ними архітектурні аспекти. В його публікаціях розглядається роль іконопису в інтер'єрі стародавніх споруд [2]. Однією з його наукових здобутків, є праці, присвячені історичній класифікації та символіці іконостасів, а також аналізу типології христів та стародавнього скла, що використовувалося в церковній архітектурі Волині [3].

Микола Бендюк неодноразово брав участь в організації виставок та наукових конференцій, серед них наведено декілька:

1. *Науково-практичні конференції у Луцьку*: Бендюк брав участь у конференціях серії «Волинська ікона: дослідження та реставрація», організованих Волинським краєзнавчим музеєм. Ці заходи збирали дослідників з усієї України, які представляли доповіді про особливості волинського іконопису, техніки реставрації та історичні аспекти іконографії.

2. *Виставки сакрального мистецтва*: під час таких заходів представляли рідкісні ікони, відновлені зусиллями М. Бендюка. Серед них – «Межиріцька Богородиця» та «Дерманська Богородиця», які є ключовими прикладами волинської іконописної школи. Ці виставки сприяли популяризації сакральної спадщини регіону.

3. Співпраця з Музеєм Волинської ікони (Луцьк): у рамках співпраці були організовані виставки, що демонструють результати реставраційних робіт та ікони, які є культурним надбанням Волині. Музей став важливим центром для збереження та дослідження сакрального мистецтва регіону. А колекція Волинського живопису, що знаходиться у КЗ «РОКМ» РОР та потужне зібрання сакрального мистецтва Музею Волинської ікони в Луцьку є чи не найповнішими колекціями регіонального волинського живопису в Україні.

Такі заходи є важливими для збереження історичної пам'яті та популяризації унікального сакрального мистецтва Волині. Вони також сприяють обміну досвідом між дослідниками, реставраторами та митцями.

Публікації М. Бендюка також становлять інтерес для фахівців, адже містять опис методів, які він використовує у своїй реставраційній діяльності. Ці матеріали є цінними для практиків-реставраторів, які працюють із сакральними пам'ятками, а також для освітніх закладів, що готують майбутніх фахівців. У своїй практичній діяльності М. Бендюк застосовує такі методи роботи:

1. Аналіз стану об'єкта. Перед початком реставрації ретельно досліджується об'єкт, визначаючи ступінь його пошкодження, історичну та художню цінність. Цей етап передбачає використання як традиційних методів візуального огляду, так і сучасних технологій для діагностики матеріалів.

2. Збереження автентичності. У своїй роботі митець дотримується принципу мінімального втручання, зберігаючи оригінальні елементи об'єкта. Для цього він використовує автентичні матеріали та техніки, що відповідають епосі створення пам'ятки.

3. Сучасні реставраційні технології. Поряд із традиційними методами, М. Бендюк застосовує сучасні технології, зокрема хімічний аналіз для вибору відповідних матеріалів і цифрову реконструкцію для моделювання зруйнованих частин об'єкта.

4. Робота з кольором. Особливу увагу художник приділяє відтворенню оригінальної колористики об'єкта. Це вимагає точного підбору відтінків і врахування зношення фарб у часі.

Роботи М. Бендюка часто стають основою для подальших досліджень в історії мистецтва, реставрації та етнографії. Вони надихають на нові відкриття та розширюють горизонти сучасної науки.

Висновок. Микола Бендюк – унікальна постать в українській регіональній культурі, що поєднує талант художника, реставратора, мистецтвознавця та краєзнавця. Його діяльність сприяє збереженню сакрального мистецтва, дослідженню культурної спадщини Рівненщини та формуванню національної свідомості. Подальше вивчення його доробку має велике значення для збереження культурної спадщини України та її популяризації на міжнародному рівні.

Наукові праці, статті та збірки М. Бендюка є важливим внеском у вивчення та збереження української культурної спадщини. Вони мають як наукову, так і практичну цінність, слугуючи основою для подальших досліджень, освітніх програм і популяризації мистецьких надбань Рівненщини. Його публікації допомагають зберегти унікальну культурну ідентичність регіону, роблячи її доступною для сучасних і майбутніх поколінь.

Варто зазначити, що завдяки реставрації сакральних об'єктів Бендюк сприяє збереженню національної культури й духовності. Його проекти не лише відновлюють пам'ятки, але й повертають їм значення символів релігійного та історичного спадку.

Таким чином, роботи Миколи Бендюка демонструють високий рівень професіоналізму, дотримання етичних стандартів реставрації та глибоке розуміння значення об'єктів культурної спадщини. Його внесок у збереження пам'яток мистецтва є надзвичайно важливим для збереження історичної пам'яті Рівненщини та формування її культурної ідентичності. Він застосовує сучасні методи реставрації, зберігаючи при цьому автентичність старовинних творів. Відновлені храми та їхній внутрішній декор стали важливими елементами туристичної привабливості Рівненщини.

Завдяки організаційно-культурній діяльності М. Бендюка значно зріс інтерес до мистецької спадщини Рівненщини як серед науковців, так і широкої аудиторії. Його реставраційні проекти сприяють популяризації культури регіону, залучаючи туристів і підтримуючи локальні ініціативи з охорони пам'яток.

М. Бендюк не лише реставрує об'єкти, а й передає свій досвід молодим реставраторам, сприяючи збереженню традицій українського мистецтва. Його роботи формують нове покоління фахівців, які продовжуватимуть справу збереження культурної спадщини. Як дослідник, він вивчає історію українського мистецтва, зокрема спадщину Полісся. Його роботи акцентують увагу на стилістичних особливостях сакрального мистецтва, роль іконопису в історії Рівненщини та взаємодію народної творчості з професійним мистецтвом, також він активно вивчає історію Рівненщини та популяризує місцеві традиції.

Праці Миколи Бендюка мають наукову цінність, вони є важливими джерелами для дослідників, що займаються питаннями мистецтва, історії та етнографії регіону.

Список використаної літератури

1. Авгусюк О. Символіко-алегорична палітра творів іконописного мистецтва збірки художника-реставратора М. М. Бендюка. Острог, 2020.
2. Бендюк Микола Миколайович – Ostrog Castle. Режим доступу URL: <https://ostrohcastle.com.ua/bendyuk-mykola-mykolajovuch/> (дата звернення: 12.09.2024).
3. Волинська ікона: дослідження та реставрація. Вип. 21. Матеріали XXI міжнар. наук. конф., м. Луцьк, 2014 р. Упоряд. Т. Єлісеєва, Є. Ковальчук. Луцьк, 2014. 352 с., іл. URL: <https://www.istvolyn.info/post/817>
4. Микола Бендюк | Фонд реставраторів України. Режим доступу URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/mykola-bendyuk-fond-restavroriv-ukrayiny/> (дата звернення: 24.11.2024).
5. Український реставратор відкрив таємницю хреста, який «оживав» на Богоявлення. Режим доступу URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3173474-ukrainskij-restavror-vidkriv-taemnicu-hresta-akij-ozivav-na-bogoavlenna.html> (дата звернення: 12.09.2024).
6. Харват О. М., Бендюк М. М. Культурна спадщина Рівненського краю. Рівне : «Kharvat», 2010. 242 с.
7. Церкву в літописному Дорогобужі оцифрували й готують до реставрації. Режим доступу URL: https://risu.ua/cerkvu-v-litopisnomu-dorogobuzhi-ocifruvali-j-gotuyut-do-restavrაციї_n148622 (дата звернення: 23.11.2024).
8. Шість унікальних ікон повернули до Рівненського краєзнавчого музею після реставрації. Режим доступу URL: <https://rivne.rayon.in.ua/news/761962-shist-unikalnikh-ikon-povernuli-do-rivnenskogo-kraeznavchogo-muzeyu-pislya-restavratsii> (дата звернення: 12.09.2024).
9. 30 років реставрує ікони: історія художника з Рівненщини Миколи Бендюка. Режим доступу URL: <https://df.news/2024/01/14/30-rokiv-restavruie-ikony-istoriia-khudozhnyka-z-rivnenshchyny-mykoly-bendiuka>

10. 30 років реставрує ікони: історія художника з Рівненщини Миколи Бендюка. Режим доступу URL: <https://suspile.media/rivne/660366-30-rokiv-restavruie-ikoni-istoria-hudoznika-z-rivnensini-mikoli-benduka/>

References

1. Avhusiuk O. Symvoliko-alehorychna palitra tvoriv ikonopysnoho mystetstva zbirky khudozhnyka-restavatora M. M. Bendiuka. Ostroh, 2020.
2. Bendiuk Mykola Mykolaiovych – Ostrog Castle. Rezhym dostupu URL: <https://ostrohcastle.com.ua/bendyuk-mykola-mykolajovych/> (data zvernennia: 12.09.2024).
3. Volynska ikona: doslidzhennia ta restavratsiia. Vyp. 21. Materialy KhKhI mizhnar. nauk. konf., m. Lutsk, 2014 r. Uporiad. T. Yelisieieva, Ye. Kovalchuk. Lutsk, 2014. 352 s., il. URL: <https://www.istvolyn.info/post/817>
4. Mykola Bendiuk | Fond restavroriv Ukrainy. Rezhym dostupu URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/mykola-bendyuk-fond-restavroriv-ukrayiny/> (data zvernennia: 24.11.2024).
5. Ukrainyskyi restavror vidkryv taiemnytsiu khresta, yakyi «ozhyvav» na Bohoiavlennia. Rezhym dostupu URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3173474-ukrainskij-restavror-vidkryv-taemnicu-hresta-akij-ozivav-na-bogoavlenna.html> (data zvernennia: 12.09.2024).
6. Kharvat O. M., Bendiuk M. M. Kulturna spadshchyna Rivnenskoho kraiu. Kharvat, 2010. 242 s.
7. Tserkvu v litopysnomu Dorohobuzhi otsyfruvai y hotuiut do restavratsii. Rezhym dostupu URL: https://risu.ua/cerkvu-v-litopysnomu-dorohobuzhi-ocifruvai-j-gotuyut-do-restavratsiyi_n148622 (data zvernennia: 23.11.2024).
8. Shist unikalnykh ikon povernuly do Rivnenskoho kraieznavchoho muzeiu pislia restavratsii. Rezhym dostupu URL: <https://rivne.rayon.in.ua/news/761962-shist-unikalnykh-ikon-povernuli-do-rivnenskogo-kraieznavchogo-muzeyu-pislya-restavratsii> (data zvernennia: 12.09.2024).
9. 30 rokiv restavruie ikony: istoriia khudozhnyka z Rivnenshchyny Mykoly Bendiuka. Rezhym dostupu URL: <https://df.news/2024/01/14/30-rokiv-restavruie-ikony-istoriia-khudozhnyka-z-rivnenshchyny-mykoly-bendiuka/>
10. 30 rokiv restavruie ikony: istoriia khudozhnyka z Rivnenshchyny Mykoly Bendiuka. Rezhym dostupu suspile.media/rivne/660366-30-rokiv-restavruie-ikoni-istoria-hudoznika-z-rivnensini-mikoli-benduka

UDC 477.51.11

MYKOLA BENDIUK – ARTIST-RESTORER AND HIS CONTRIBUTION TO THE RESTORATION ACTIVITIES OF THE RIVNE REGION

Kraylyuk Lyubov – Candidate of Art History, Associate Professor of the Department of Fine and Decorative and Applied Arts, Rivne State Humanitarian University, Rivne
Savanchuk Olena – a graduate student pursuing a Master's degree in the field of 023 Fine Arts, Decorative Arts, and Restoration at Rivne State University of the Humanities, Rivne, Ukraine.

The article examines the restoration activities of Mykola Bendiuk, a prominent artist and restorer from the Rivne region. The study explores his contributions to preserving the region's cultural heritage, analyzes his working methods, and evaluates the outcomes of his restoration projects. Special attention is given to the restoration of sacred art, which represents an essential part of Rivne's cultural identity.

Key words: Mykola Bendiuk, artist-restorer, cultural heritage, restoration, Rivne region, sacred art, preservation of monuments.

Надійшла до редакції 23.11.2024 року.

УДК [788.8:780.614.13]:37

ПЕРЕКЛАДЕННЯ ТВОРІВ ДЛЯ БАНДУРИ : РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Наталія Соколовська – здобувачка освітнього ступеня «Магістр» кафедри народних інструментів, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0000-0002-5912-9891>

Лариса Горіна – старший викладач кафедри народних інструментів, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0009-0005-8299-9026>
gorina_larisa@ukr.net

Висвітлено теоретичні та практичні аспекти перекладення музичних творів для бандури, що є важливою частиною сучасного бандурного мистецтва. Розглянуто тенденції перекладення творів різних жанрів і стилів, акцентуючи увагу на збереженні автентичності оригіналу та адаптації його до можливостей бандури. Виявлено специфіку репертуарної політики, що сприяє розширенню концертного та педагогічного репертуару для інструмента.

Досліджено педагогічні завдання перекладення творів для мистецьких навчальних закладів, зокрема формування технічних і художніх навичок учнів. Проведено аналіз перекладення творів українських композиторів М. Лисенка, М. Людкевича, А. Вахнянина, М. Дремлюги, І. Карабиця з метою визначення їхнього внеску у розвиток бандурного виконавства. Розглянуто методологічні засади перекладення, зокрема вплив

ЗМІСТ

ВИТКАЛОВ С. В., ВИТКАЛОВ В. Г. «МОЛОДІЖНА» НАУКОВА ТВОРЧИСТЬ КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	3
--	---

Розділ I. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

БЕНЕДИК С. А., ШАТРОВА М. Б. ГРЕЦЬКА АНТИЧНА ІСТОРІОГРАФІЯ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО СТУДІЮВАННЯ	8
ПАРТОЛЮК М. Т., ШАТРОВА М. Б. УКРАЇНСЬКА РУКОПИСНА КНИГА XIV – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XVII СТОЛІТТЯ: ІСТОРІОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	11
СУЛЬЖИК Ю., ШАТРОВА М. Б. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ КНИГОДРУКУВАННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У XVI ст. ТА ЙОГО РОЛЬ В ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ	18
МАММАДЗАДЕ V. V. БУДИНКИ І МЕМОРІАЛЬНІ МУЗЕЇ ВИДАТНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.	22
SARIYYA H. S. ЗАСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ЗРАЗКІВ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА СВІТОВОГО МИСТЕЦТВА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	26
GULNARA I. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ФОРМУЮЧОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	30

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ДАВИДЧУК Д. РОЛЬ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ВІЙНИ : ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ.....	34
БАСЮК Д. П., ШАТРОВА М. Б. КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВОЛИНСЬКОГО РЕГІОНУ ТА ПОШУК НОВИХ ФОРМ ЙОГО ПРЕЗЕНТАЦІЇ	43
БЕНДЮГ К., ВИТКАЛОВ В. Г. РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ІВЕНТ-СФЕРИ В УМОВАХ ВІЙНИ	48
БЄЛОЩУК А. Ф., ШАТРОВА М. Б. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ КЗ «РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА» ОБЛАСНОЇ РАДИ	53
БОГІЙЧИК С. М., ВИТКАЛОВ С. В. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯВОРІВЩИНИ В СТРУКТУРІ СЬОГОДЕННЯ	58
ДЕРКАЧ І. ДОСВІД ПРОЄКТНОГО КУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ЗАПОВІДНИКА МІСТА ОСТРОГ	66
ШЛАПЧИНСЬКА М. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СЕРПАНКОВОГО ТКАЦТВА СЕРЕД МОЛОДІ ЯК ФОРМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДАВНІХ ТРАДИЦІЙ РІВНЕНСЬКОГО ПОЛІССЯ	71
ЧУПРИНА О. М. ТРАНСФОРМАЦІЇ В АРХІТЕКТУРІ МІСТА РІВНЕ	78
КРАЙЛЮК Л., ШЛАПЧИНСЬКА М. ОСОБЛИВОСТІ РЕСТАВРАЦІЇ СТАРОВИНИХ СПОРУД У РАДИВИЛІВСЬКОМУ ЕТНОПАРКУ «ЛАДОМИРІЯ»	83

**Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ КРІЗЬ ПРИЗМУ
ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ**

ПАВЛОВСЬКА А. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МИСТЕЦТВІ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	89
ПОЛЬЧЕНКО Х. В. ХОРЕОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ АДАПТАЦІЇ.....	96
БРОНОВИЦЬКИЙ І. Л. ВЗАЄМНИЙ ВПЛИВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ: ТРАНСФОРМАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ	103
ФЕДОРОВ О. СИНТЕЗ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТА АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА.....	107
УЖИНСЬКИЙ М. Ю., РОКІЩУК І. І., ТАТАРНИКОВ П. А. СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ЗВУКОВОГО МАТЕРІАЛУ : ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ.....	114
РОДІНЧУК О. В. ВІЙНА І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА	119
САВАНЧУК О. О. МИСТЕЦЬКІ РЕФЛЕКСІЇ ДРАМИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	125

**Розділ IV. РЕГІОНАЛЬНА КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПРАКТИКА В КОНТЕКСТІ
СКЛАДНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

ЧУПРИНА О. М., САВАНЧУК О. О. КОЛІР ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ХУДОЖНИКОМ І ГЛЯДАЧЕМ	131
КРАЙЛЮК Л., САВАНЧУК О. МИКОЛА БЕНДЮК : ХУДОЖНИК-РЕСТАВРАТОР ТА ЙОГО ВНЕСОК У РЕСТАВРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ РІВНЕНЩИНИ.....	135
СОКОЛОВСЬКА Н., ГОРИНА Л. ПЕРЕКЛАДЕННЯ ТВОРЧІВ ДЛЯ БАНДУРИ : РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР.....	139
МЕНТІУЄВА У. ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	146
HUSEYNOVA E. СОЦІАЛЬНА ТВОРЧИСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК НАБУТТЯ УЧНЯМИ АКТИВНОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ.....	149

CONTENTS

VYTKALOV S., VYTKALOV V. «YOUTH» SCIENTIFIC CREATIVITY THROUGH THE PRISM OF INTERCULTURAL COMMUNICATION	3
<i>Part I. HISTORICAL RETROSPECTIVE OF THE CULTURAL AND ARTISTIC PROCESS</i>	
BENEDICT S., SHATROVA M. ANCIENT GREEK HISTORIOGRAPHY	8
PARTOLIUK M., SHATROVA M. UKRAINIAN MANUSCRIPT BOOKS OF THE XIV – FIRST HALF OF THE XVII CENTURY: HISTORIOGRAPHY OF THE RESEARCH	11
SULZHYK Y., SHATROVA M. PREREQUISITES FOR THE EMERGENCE OF BOOK PRINTING IN UKRAINIAN LAND IN THE 16TH CENTURY AND ITS ROLE IN THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF CULTURE AND EDUCATION	18
MAMMAZADE V. V. AND MEMORIAL MUSEUMS OF OUTSTANDING REPRESENTATIVES OF MUSICAL ART	22
SARIYYA H. S. WAYS TO USE SAMPLES OF NATIONAL AND WORLD ART IN THE LEARNING PROCESS OF ELEMENTARY GRADES	26
GULNARA I. INVESTIGATING THE IMPACT OF FORMATIVE ASSESSMENT ON STUDENT LEARNING IN HIGHER EDUCATION.	30
<i>Part II. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF CULTURAL CREATIVITY</i>	
DAVYDUCHUK D. THE ROLE AND FUNCTIONAL SIGNIFICANCE OF SOCIO-CULTURAL INSTITUTIONS DURING WAR: CHALLENGES AND PROSPECTS IN MODERN SOCIO-CULTURAL DISCOURSE	34
BASYUK D., SHATROVA M. CULTURAL POTENTIAL OF THE VOLYN REGION AND THE SEARCH FOR NEW FORMS OF ITS PRESENTATION	43
BENDYUG K., VITKALOV V. DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN EVENT SPHERE IN THE CONDITIONS OF WAR	48
BELOSHCHUK A. F., SHATROVA M. SOCIO-CULTURAL PRACTICES OF THE «RIVNE REGIONAL UNIVERSAL SCIENTIFIC LIBRARY» OF THE REGIONAL COUNCIL.	53
BOHIYCHYK S., VITKALOV S. CHARACTERIZATION OF THE SOCIO-CULTURAL POTENTIAL OF YAVORIV DISTRICT	58
DERKACH I.A. EXPERIENCE OF PROJECT CULTURAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF THE STATE HISTORICAL AND CULTURAL RESERVE OF OSTROG.....	66
SHLAPCHYNSKA M. POPULARIZATION OF SILK WEAVING AMONG YOUTH AS A FORM OF PRESERVATION OF ANCIENT TRADITIONS OF RIVNE POLISSYA	71
CHUPRINA O. TRANSFORMATIONS IN THE ARCHITECTURE OF THE CITY OF RIVNE	78
KRAYLYUK L., SHLAPCHYNSKA M. FEATURES OF RESTORATION OF ANCIENT BUILDINGS IN THE RADIVYLIV ETHNOPARK «LADOMYRIYA»	83
<i>Part III. PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN HIGH SCHOOL</i>	
PAVLOVSKA A. IMPLEMENTATION OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN ART OF THE XXI	

CENTURY	89
POLCHENKO X. CHOREOGRAPHIC ACTIVITY AS A WAY OF INFORMATIONAL AND COMMUNICATIVE ADAPTATION	96
BRONOVYTSKYI I. THE MUTUAL INFLUENCE OF CHOREOGRAPHIC ART AND THE INFORMATION-CULTURAL SPHERE: TRANSFORMATIONS, INNOVATIONS AND PERSPECTIVES	103
FEDOROV O. SYNTHESIS OF CHOREOGRAPHIC AND AUDIOVISUAL ARTS	107
UZHYNSKYI M., ROKISHCHUK I., TATARNIKOV P. QUALITY STANDARDS FOR AUDIO MATERIAL: TOOLS AND METHODS	114
RODINCHUK O. WAR AND CULTURAL HERITAGE	119
SAVANCHUK O.O. ARTISTIC REFLECTIONS ON THE DRAMA OF WAR IN UKRAINE.....	125

Розділ IV. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

CHUPRINA O., SAVANCHUK O. COLOR AS A MEANS OF CREATING AN EMOTIONAL CONNECTION BETWEEN THE ARTIST AND THE SPECTATOR.....	131
KRAYLYUK L., SAVANCHUK O. MYKOLA BENDIUK – ARTIST-RESTORER AND HIS CONTRIBUTION TO THE RESTORATION ACTIVITIES OF THE RIVNE REGION	135
SOKOLOVSKA N., HORINA L. TRANSLATION OF WORKS FOR BANDURA	139
MEHTIYEVA U. EFFECTIVE WAYS AND METHODS OF TEACHING ENGLISH IN PRIMARY GRADES	146
HUSEYNOVA E. ACTIVE POSITION AS AN IMPORTANT FACTOR IN PUPILS ACQUIRING AN ACTIVE CIVIC STANCE	149

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ ІВЕНТ-ІНДУСТРІЙ,
КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 23

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 05.12.2024. Замовлення № 510/5.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк.18.17. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С. Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альм. наук. т-ва «Афіна» кафедри івент-індустрій,
культурології та музеєзнавства РДГУ. Вип. 23 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2024. 157 с.

Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

ISBN 978-966-8424-77-9

ББК 71.0
УДК 08:168.522

Видавничі роботи: ФОП Брегін А.Р.
свідотство про державну реєстрацію ААБ № 750918 від 20.11.2012 р.
33009, м. Рівне, вул. Біла, 53, Г 2.
Адреса редакції: 33000, Україна, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет,
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства